

LATVIJAS REPUBLIKAS UZŅĒMUMU REĢISTRS

Pērses ielā 2, Rīgā, LV-1011 Reģ.:Nr.90000270634 Tālr. (371) 6 7031 703, fakss (371) 6 7031 793
e-pasts: info@ur.gov.lv, www.ur.gov.lv

Rīgā

Latvijas Republikas Uzņēmumu reģistra Konsultatīvās padomes nozaru sēdes PROTOKOLS Nr. 6

09.11.2011

Sanākumi vada:

LR Uzņēmumu reģistra galvenais valsts notārs

Ringolds Balodis

Piedalās:

LR Uzņēmumu reģistra Konsultatīvās padomes locekļi:

Kristaps Ābelis
Ingus Gailums
Santa Glāzniece
Silvija Līce
Aivars Lošmanis
Brigita Tērauda

LR Uzņēmumu reģistra darbinieki:

Galvenā valsts notāra vietnieks juridiskajos jautājumos

Sandis Karelis

Juridiskās nodaļas vadītāja vietniece

Indra Aužele

Juridiskās nodaļas juriskonsults

Jānis Ķēniņš

Pieaicinātie eksperti:

Lauris Leja
Lauris Rasnačs
Viktors Šadinovs

Protokolē:

LR Uzņēmumu reģistra Juridiskās nodaļas juriskonsulte

Līva Rozentāle

Sanākumi sāk plkst. 14.00

Ringolds Balodis atklāj sēdi un informē klātesošos par darba kārtībā esošajiem jautājumiem:

1. Vai Komerclikuma 238. panta otrajā daļā lietotais termins „pārdošana” ir tulkojams šaurākā nozīmē kā tikai pārdošana vai arī tulkojams plašākā nozīmē kā atsavināšana, kas sevī ietver arī pārdošanu, mainīšanu un nodošanu bez atlīdzības?

2. Par dalībnieku un akcionāru sapulces sasaukšanas vietu:

- 2.1. Vai akcionāru sapulce var notikt ārpus administratīvās teritorijas, kurā reģistrēta sabiedrības juridiskā adrese?
- 2.2. Vai ir kādi ierobežojumi maksimālajam termiņam dalībnieku un akcionāru sapulču izziņošanai?

1. §

Ringolds Balodis lūdz Jāni Ķēniņu ziņot par darba kārtības pirmo jautājumu.

Jānis Ķēniņš sniedz ieskatu izskatāmajā jautājumā: Komerclikuma 238. panta otrajā daļā noteikts, ka statūtos var paredzēt, ka vārda akcijas pārdošanai nepieciešama akcionāru sapulces piekrišana, kā arī iemeslus, kuru dēļ šo piekrišanu var atteikt, un pārējo akcionāru pirmpirkuma tiesības uz pārdodamo akciju.

Vienlaikus konstatējams, ka likumdevējs Komerclikuma 238. pantā ir lietojis divu veida terminus – gan „atsavināšana”, gan „pārdošana”. Minētā panta pirmajā, trešajā, ceturtajā un piektajā daļā likumdevējs ir lietojis terminu „atsavināšana”, savukārt minētā panta otrajā daļā tiek lietots termins „pārdošana”.

Uzņēmumu reģistrā saņemta sūdzība, kurā norādīts, ka Komerclikuma 238. panta otrās daļas mērķis ir nodrošināt esošajiem akcionāriem iespēju akciju sabiedrības statūtos noteikt tādu regulējumu, kas ļauj akcionāriem ietekmēt jaunu akcionāru ienākšanu sabiedrībā, kā arī saglabāt esošo līdzdalības proporciju. Tādējādi nebūtu pamatoti Komerclikuma 238. panta otro daļu tulkot sašaurināti, proti, attiecināt akciju atsavināšanas apgrūtinājumus tikai uz akciju pārdošanu. Tulkojot šo normu sašaurināti, attiecinot to tikai uz pārdošanu, kas ir viens no atsavināšanas veidiem, netiktu sasniegts minētās normas mērķis – ietekmēt jaunu akcionāru ienākšanu sabiedrībā un saglabāt esošo akcionāru proporciju.

Nemot vērā minēto, pastāv šaubas, vai Komerclikuma 238. panta otrajā daļā lietotais termins „pārdošana” ir tulkojams šaurākā nozīmē kā tikai pārdošana vai arī tulkojams plašākā nozīmē kā atsavināšana, kas sevī ietver arī pārdošanu, mainīšanu un nodošanu bez atlīdzības, kā rezultātā akciju īpašuma tiesības no akciju atsavinātāja pāriet akciju ieguvējam. Proti, vai Komerclikuma 238. panta otrā daļa piešķir akciju sabiedrībai tiesības ierobežot tikai akciju pārdošanu vai arī cita veida akciju atsavināšanu.

Aivars Lošmanis norāda, ka likumdevējs apzināti Komerclikuma 238.pantā lietojis divus dažādus jēdzienus – „pārdošana” un „atsavināšana”. Uzsver, ka jēdziens „pirmpirkums” attiecas tikai uz pirkumu. Komerclikuma 238. panta otrā daļa ir izņēmums slēgtajām akciju sabiedrībām un statūtos var paredzēt tikai to, ko likums tieši atļauj. Norāda, ka akcijas ir brīvi atsavināmas. Ja Komerclikuma 238.pantu izslēgtu, tad iztulkošana notiktu pēc Komerclikuma 140.panta otrās daļas. Secina, ka konkrētais gadījums ir akcionāru civiltiesisks strīds, kas neattiecas uz Uzņēmumu reģistra kompetenci.

Viktors Šadinovs uzskata, ka Komerclikuma 238.panta pirmajā daļā lietotais termins „atsavināšana” tulkojams kā jebkura veida atsavināšana. Komerclikuma 238.panta otrajā daļā lietotais termins „pārdošana” tulkojams sašaurināti, proti, pārdošana kā atsavināšanas veids, jo tikai pārdošanas gadījumā akcionāriem var būt pirmpirkuma tiesības. Valsts akciju sabiedrību akcijas nevar atrasties brīvā apgrozībā. Norāda, ka nepieciešami grozījumi Komerclikuma 238.pantā.

Ingus Gailums norāda, ka jēdziens „atsavināšana” ir plašāks nekā „pārdošana” un likumdevējs šādu jēdzienu „pārdošana” lietojis apzināti. Uzskata, ka nepastāv Komerclikuma 238.panta iztulkošanas problēma.

Sandis Karelis piekrīt Aivara Lošmaņa viedoklim, ka konkrētais gadījums ir akcionāru civiltiesisks strīds, kas neattiecas uz Uzņēmumu reģistra kompetenci.

Brigita Tērauda norāda, ka Uzņēmumu reģistram nav nepieciešams vērtēt jebkuru akciju sabiedrības statūtos ietverto informāciju.

Sapulcē nolemts:

Komerclikuma 238. panta otrajā daļā lietotais termins „pārdošana” ir tulkojams šaurākā nozīmē, proti, likumdevējs 238. panta otrajā daļā ir paredzējis izņēmumu no Komerclikuma 238. panta pirmajā daļā minētā vispārīgā principa par akciju brīvu atsavināšanu, kas ļauj ierobežot tikai vienu no atsavināšanas veidiem – pārdošanu. Likumdevējs nav paredzējis, ka akciju atsavināšanas gadījumā būtu nepieciešama akcionāru sapulces piekrišana.

Secina, ka jautājumā aprakstītā situācija par akciju sabiedrības statūtos ietvertās informācijas vērtēšanu, ir civiltiesisks strīds un neattiecas uz Uzņēmumu reģistra kompetenci.

Nepieciešams veikt grozījumus Komerclikuma 238.panta otrajā daļā, proti, atteikties no slēgtajām akciju sabiedrībām.

2. §

Ringolds Balodis aicina Indru Auželi ziņot par otro darba kārtības jautājumu.

Indra Aužele sniedz ieskatu izskatāmajā jautājumā: 2011.gada 1.jūlijā stājās spēkā grozījumi Komerclikumā, kuri paredz, ka dalībnieku sapulces un akcionāru sapulces sasauc administratīvajā teritorijā, kurā reģistrēta sabiedrības juridiskā adrese, ja statūtos nav noteikts citādi. Proti:

Komerclikuma 213. panta četri prim daļā noteikts, ka dalībnieku sapulci sasauc administratīvajā teritorijā, kurā reģistrēta sabiedrības juridiskā adrese, ja statūtos nav noteikts citādi.

Komerclikuma 267. panta trešajā daļā noteikts, ka akcionāru sapulci sasauc administratīvajā teritorijā, kurā reģistrēta sabiedrības juridiskā adrese, ja statūtos nav noteikts citādi.

Sabiedrības valde izsūtījusi paziņojumus par dalībnieku vai akcionāru sapulci pirms stājās spēkā minētie grozījumi Komerclikumā. Sabiedrības statūtos nav noteikts, ka dalībnieku vai akcionāru sapulci varētu sasaukt ne tikai administratīvajā teritorijā, kurā reģistrēta sabiedrības juridiskā adrese. Sabiedrības dalībnieku vai akcionāru sapulce notika pēc minēto Komerclikuma grozījumu spēkā stāšanās administratīvajā teritorijā, kurā nav reģistrēta sabiedrības juridiskā adrese.

Izdarot grozījumus Komerclikumā un papildinot 213. pantu ar četri prim daļu un 267. pantu ar trešo daļu, pārejas noteikumos netika atrunāts, kā šīs normas būtu piemērojamas gadījumos, kad dalībnieku vai akcionāru sapulce ir izziņota jau pirms minēto grozījumu spēkā stāšanās.

Nemot vērā minēto, būtu izvērtējams, vai minētajā gadījumā sapulce varēja notikt ārpus administratīvās teritorijas, kurā reģistrēta sabiedrības juridiskā adrese.

Aivars Lošmanis norāda, ka tās ir privāttiesiskās attiecības, ko reglamentē Civillikuma 3.pants un vispārējie civiltiesību principi. Ja būtu paredzēta atkāpe no vispārējiem civiltiesību principiem, tas bija jāparedz Komerclikuma Pārejas noteikumos. Komerclikuma Pārejas noteikumos nav paredzēta atkāpe no vispārējiem civiltiesību principiem, tāpēc piemērojams Civillikuma 3.pants. Uzskata, ka pēc 2011.gada 1.jūlija akcionāru sapulce var notikt ārpus administratīvās teritorijas. Prioritāra pār sapulces sasaukšanas laiku, ir sasaukšanas vieta. Piemēram, Igaunijas regulējums paredz, ka akcionāru sapulces notiek juridiskajā adresē. Lai gan teorētiski iespējams, ka sapulces izsludina piecus gadus uz priekšu, bet atskaites punktam jābūt vienam gadam. Uzskata, ka konkrētās vietas vērtēšana nonāk pretrunā ar Uzņēmumu reģistra faktisko apstākļu pārbaudes aizliegumu. Uzņēmumu reģistra kompetencē neietilpst sapulču uzraudzīšana. Ja pastāv civiltiesisks strīds, tad tas jārisina tiesas ceļā. Šaubu gadījumā

akcionāru tiesības prevalē. Tāpat būtu jāņem vērā tiesiskās paļāvības princips. Nevar piemērot spēkā nestājušos likumu attiecībā pret personu, jo tas var radīt pamattiesību aizskārumu. Norāda, ka valdei ārkārtas situācijā ir pienākums sasaukt akcionāru vai dalībnieku sapulci. Uzskata, ka norma vērsta uz akcionāru un dalībnieku interešu aizstāvību un Komerclikumā nepieciešams ieviest pārejas noteikumus attiecībā uz sapulču sasaukšanu.

Lauris Leja norāda, ka, ņemot vērā ārvalstu praksi, jāvērtē pieejamība attiecībā uz sapulces vietu un akcionāru tiesību realizēšanu. Prioritāra ir akcionāru interešu ievērošana. Vācijas regulējums kā būtiskāko paredz sapulces vietu un laiku, un šie abi faktori jāvērtē kopsakarā. Nepieciešams vērtēt grozījumu mērķi likumprojekta anotācijā. Piekrīt Aivaram Lošmanim par atsauci uz Civillikuma 3.pantu. Uzskata, ka atbilstoši likumdevēja mērķim, likumam stājoties spēkā, iepriekš izsludināto sapulci mainīt nevar. Taču, ja sapulce izsludināta pēc Komerclikuma grozījumu spēkā stāšanās, tad jāievēro jaunais regulējums. Nepastāv problēma sapulci izsludināt par jaunu atbilstoši jaunajam regulējumam. Uzskata, ka nevarētu izsludināt akcionāru sapulci piecus gadus uz priekšu, taču, ja uz to ierastos visi akcionāri, tad nepastāv problēma. Uzsver, ka sapulce var notikt jebkurā vietā, bet to var izsludināt ne vairāk kā gadu uz priekšu. Diskutējams jautājums, vai šādi noteikumi attiecas uz ārkārtas sapulcēm. Diskutējams jautājums, vai sapulce, kas ir grūti pieejamā vietā, ir leģitīma. Juridisko adresi var mainīt neierobežotu reižu skaitu.

Sandis Karelis norāda, ja būs notikuši būtiski pārkāpumi, tiesa to vērtēs un atceļ. Ja akcionāru vai dalībnieku sapulcē visi ir piedalījušies, tad nepastāv strīds par reģistrāciju. Statūtos var noteikt citu kārtību attiecībā uz sapulcēm.

Viktors Šadinovs norāda, ka sapulci ir pienākums izsludināt atbilstoši jaunajam regulējamam. Nepieciešams interpretēt tiesību normu, ņemot vērā laiku, kad norma pieņemta, un likumdevēja gribu. Nevar izsludināt sapulci piecus gadus uz priekšu. Akcionāru sapulču norises vieta atkarīga arī no telpas lieluma un pieejamības juridiskajā adresē. Diskutējams jautājums, ja sapulce notiks izsludinātajā adresē, kas vairs nav juridiskā adrese. Saskaņā ar tiesiskā paļāvības principu, ja mainījusies juridiskā adrese, sapulcei jānotiek izsludinātajā adresē. Uzskata, ka būtu jārada efektīvs mehānisms, kā ātri un tiesiski izslēgt tās juridiskās adreses, par kurām nav tikusi dota nekustamā īpašuma īpašnieka piekrišana. Ceļot prasību par darbības izbeigšanu vienlaicīgi varētu lūgt arī izslēgt sabiedrības juridisko adresi no komercreģistra. Ja akcionāru sapulces sasaukšana izsludināšanas brīdī bija tiesiska, tad no tā nevar atkāpties.

Lauris Rasnačs uzskata, ka nepieciešams vērtēt konkrēto akcionāru sapulces vietu katrā gadījumā individuāli. Jautājums par akcionāru sapulces nenotikšanu izsludinātajā, bet citā adresē, jāatstāj tiesas izvērtēšanai. Uzņēmumu reģistram nav jāpiemēro Civillikuma 1.pantu, jo tad pastāv risks neregistrēt tādus sapulču lēmumus, kas nemaz nav apstrīdēti. Civillikuma 1.panta piemērošana nepieciešama tikai izņēmuma gadījumos. Uzņēmumu reģistra valsts notāram no iesniegtajiem dokumentiem jāpārbauda, vai sapulce notiek izsludinātajā adresē.

Ingus Gailums akcionāru vai dalībnieku sapulces izsludināšanas posmā jāievēro labas ticības princips. Ja akcionāru vai dalībnieku sapulce izsludināta līdz 2011.gada 1.jūlijam, tad tā var notikt izsludinātajā vietā neatkarīgi no juridiskās adreses.

Brigita Tērauda uzskata, ka akcionāru sapulci nepieciešams izsludināt divas nedēļas vai mēnesi iepriekš.

Kristaps Ābelis piekrīt Aivaram Lošmanim par Civillikuma 3.panta piemērošanu. Norāda, ka sabiedrības valde var neierobežotu reizu skaitu mainīt sabiedrības juridisko adresi un sasaukt sapulci attiecīgajā juridiskajā adresē.

Sapulces vairākuma ekspertu viedoklis ir tāds, ka akcionāru un dalībnieku sapulces sasaukšanas vieta pēc 2011.gada 1.jūlija ir administratīvā teritorija, kurā reģistrēta sabiedrības juridiskā adrese. Taču, ja akcionāru vai dalībnieku sapulce tiesiski izsludināta līdz 2011.gada 1.jūlijam, tad atbilstoši tiesiskās paļāvības principam pēc 2011.gada 1.jūlija, tā var notikt izsludinātajā vietā neatkarīgi no juridiskās adreses.

Terminam dalībnieku un akcionāru sapulču izziņošanai jābūt saprātīgam. Tas varētu būt viens gads un šāds termiņš saistāms ar gada pārskata apstiprināšanu.

Akcionāru un dalībnieku sapulces sasaukšanas procesā jāievēro Civillikuma 1.pantā ietvertais labas ticības princips, taču akcionāru un dalībnieku sapulces sasaukšanas atbilstības vispārējiem civiltiesību principiem vērtēšana ir tiesas kompetencē.

Sanāksmi pasludina par slēgtu.

Sanāksmi slēdz plkst. 15.45

Sanāksmes vadītājs

R.Balodis

Protokoliste

L.Rozentāle